

Galeta kertje

End Art folyamatban

Horváth Gergely – Nagy Róbert

Ivan Ladislav Galeta horvát képzőművész (1947–2014)

Vinkovciben született. 1967-ben Zágrábban elvégezte az Iparművészeti Főiskolát, majd a Tanárképző Főiskolán képzőművészetből, a zágrábi Bölcsészettudományi Karon pedagógiai tudományból diplomázott.

1971–1977 között a zágrábi Tanárképző Főiskola elektronikai műhelyének vezetője és operátor-tanára, 1977–1990 között pedig a Zágrábi Egyetemen belül működő Egyetemi Központ Multimediális Központjának vezetője, amely Horvátországban elsőként vállalta fel a hazai és a nemzetközi kísérleti film- és videóművészet bemutatását. Filmeket 1969, videókat 1975 óta készít. 1973-tól objektumot, installációkat, fotóinstallációkat állít ki, kiterjesztett filmeket és videókat, televíziós alkotásokat, szövegeket, hanginstallációkat, környezeti beavatkozásokat mutat be. Munkáit 1979-től galériákban és múzeumokban rendezett előadói performanszokon viszi a közönség elé.

A Filmotéka 16 művészmozsi alapítója és vezetője (1991–1994). 1993-tól a Zágrábi Egyetem Képzőművészeti Akadémiájának médiamunkatársa, 1995-től docense. Kezdeményezi az Akadémián 2000-ben az Animáció szak, 2004-ben pedig az Új média szak bevezetését.

2000-től a Zágráb melletti Kraj Gornjinak élt, és gazdálkodással foglalkozott. Falura költözésével párhuzamosan kezdte End Art projektjét, melynek mérföldköve a következők: End Art videók 2000–2004, e-maillal 2005–2006, No Art Earth Day 2008. 02. 29. – Deep End Art Work in Progress 2010–2012, Deep End Art Work in Regress 2012. – Work in ProRegress 2013. – Megnyilvánulási formái ekkor a következők: elhagyott környezetben végzett beavatkozások, kertművelés, valamint mindezen munkálatairól készült fényképfelvételek, fotósorozatok és videóművek.

1992 körül Kraj Gornji, a hely megtalálása

„Mikor idejöttem és megláttam, ez egy dzsungel volt. Volt egy kis barackfa, egy picike barackfa, hat kiló barack volt rajta. Gondoltam, a barack miatt muszáj megvenni ezt a területet. A két kút, meg a ház, az istálló számomra rögtön a falusi életet jelentette; szóval Szabadka környéke, meg Szalavánia, ... az illatok meg a szagok.”

„A falut Kraj Gornjinak hívják. A kraj szónak a horvát nyelvben a szöveggörnyeztetől függ az értelme. Jelentheti valaminek a végét, és jelenthet nyitott teret vagy vidéket. A krajolik tájat jelent, az is egy nyitott tér. Ez egy paradox szituáció, amiben tehát a kraj jelenthet véget és jelenthet nyitottságot. Én megpróbáltam kihasználni ezt a szójáratot: nevezetesen, hogy a tájban vagyok, és ott megpróbálom a művészet végére érni.”

1998. 09. 18–23. Prágai tábla

Az 1980-as évektől szuggesztív előadásain rendszerint magyarázó táblarajzokat készít. Néhányat fixál és megtart mint táblaképet. Ezek közül az egyik legismertebb a Prágai tábla, amely a Permakultúra- és feng shui-konferencián tartott többnapos előadásának időlenyomata.

2003. 08. 29–31. Kunst und Leben

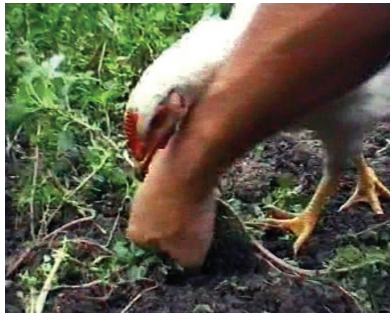
Videó, 6:47 min.
Furstenwalde, Symposium Global Village Garden I.

1996. január

„Az elmúlt években egy saját művészi táj felépítésén dolgoztam a hagyományos mezőgazdaság elvei, valamint Claude Monet (Élet Giverny-ben), Hamvas Béla, Masanobu Fukuoka, Bill Mollison, Ruth Stout munkáiból nyert élményeim alapján. 1995-ben a permakultúra (az angol permanent culture, permaculture kifejezésből) elveinek bevezetésével foglalkozom, valamint a mezőgazdasági tudatosság kialakításán fáradozom a Horvát Permakultúra Központ segítségével.”

1997–2000 Otthonteremtés

A Kraj Gornji-i birtokán található háza újjáépítését olyan mesteremberekre bízta – együtt gondolkodik velük –, akik jártasak a hagyományos faszerkezetes házak értékmegőrző lebontásában, majd újbóli összeállításában. Házat maga tervezte, a helyiségek kialakítását funkcióik szerint gondolja végig. Az építkezés folyamata 1997-től 2000-ig tart. A gyakorlati kivitelezésben ritkán vesz részt, de jelen van, az építési fázisokat fényképfelvételekkel megörökíti, majd 2010-ben a Deep End Art Work in Progress blogján publikálja.

2000–2005 End Art videók (I. II. III. IV.)

Hétköznapos kerti munkálatait azokkal egyidőben mozgóképpel is rögzíti. Kamerája video8, leginkább bal kezében tartja. Állványt nem használ, mozgóképei szabad gesztusok sorai. Megfigyel, rögzít, tudósít. Jobbjával a kamera fókuszában tevékenykedik, alakítja a kép terét. Fokhagymát húz ki, paradicsomot szakít, krumplit szed. Máskor meg almát szüretel, mossa, válogatja és frissen préselt almát tesz el tőle.
„Most még sok energiát vesz el, hogy folyamatosan dokumentáljam amit teszek, (...) de ha elérem, hogy ezt már nem kell megtennem, akkor azt mondom, megtáldtam a lényemet, szabad leszek.”

Ivan Ladislav Galeta:

Humor és Humusz

1 ÉG

Az ég alapja a

2 DERÜLTÉG

A derültség alapja a

3 HUMOR

A humor alapja a

4 VITALITÁS

A vitalitás alapja a

5 EGÉSZSÉG

Az egészség alapja a

6 HUMUSZ

A humusz alapja a

7 FÖLD

A föld alapja az

1 ÉG

Up & underground art dossier 2003. /6.

2007. 12. 21. e-mail üzenet

„Véget ért a formális művész aktivitás halom. Tovább csak a földdel fogok művelkedni és mulatni a tájban.”

2008. 02. 29. – Noart Earth Day

Fenntarthatóság és kortárs művészet: Kivonulás vagy Aktivizmus? című nemzetközi szimpóziumon (CEU, Budapest) tartott előadása ismerteti a Noart Earth Day projektjét. Javaslója, hogy február 29-ét, a Művészeti alkotástól távolmaradás világnapjává nyilvánítsák. Kezdetben négyévenként, majd minden évben egy nappal több nap legyen, amikor nem terheljük a természetet műalkotások létrehozásával. „Produktót csinálunk és nem recikálunk. Mindenki remekműveket akar hátrahagyni a jövőnek és ez nagy ökológiai problémához vezethet” – magyarázta.

2008 End Art No. 1. / End Art No. 2.

Két különálló földterületet vásárol azzal a céllal, hogy visszaadja azokat a természetnek. Nem avatkozik bele az ökológiai folyamatokba; hagyja, hogy a természet elvégezze a saját munkáját.

2010. 02. 16. – Deep End Art Work in Progress

Deep End Art blogján összegyűjti és rendszerezi az End Art projekt műveit, és aktuális, új tartalmakat tölt fel. A blog az életrajz és a katalógus oldalain túl további hét oldalból áll: Stala Art Stabilizációja, a Work in Progress I–V. és a 2010-es februári archívumból. Kertészeti tevékenységeiről továbbra is álló- és mozgóképes felvételeket készít. Kamerája a földre irányul. Képkivágata makróvilág, azért, hogy a természettől való elválasztottság a legcsékélyebb legyen.

2011. 09. 23. – 11. 17. Krajolik nulte točke

A nullpont tájképei. Retrospektív kiállítás, Kortárs Művészeti Múzeum, Zágráb.

2011. 11. 17. e-mail üzenet

Retrospektív kiállítás zárónapján a következőket írta: „2011. november 17-én, csütörtökön – 40 év után – lassan abbahagyom a művészetet!”

2012. 06. 10. – Deep End Art Work in Regress

„Hölgyeim és Uraim, akik erre a weboldalra látogattak. Szeretném tudatni Önökkel, hogy ettől a perctől kezdve (2012. június 10.), „visszakeringtető” hisztogratás kezdődik. Ez azt jelenti, hogy erre a helyre nem kerül fel több tartalom, és fokozatos letakarítás indul az oldal alján lévő utolsó képektől egészen addig, amíg el nem érkezünk a semmiig!”

<http://www.ozaafn.alu.hr/end-art/>

Napról napra tartalmakat töröl a blogról. Tisztítja, rendszerezi, ahogy önmagát is. Személyes elmondása alapján szándéka a blog teljes felszámolása; látványosan, e művészeti akció keretében. A blog aleggységeiből naponta egy-egy képet töröl. Mielőtt egy tartalmat kitörölne az egyes témából, a képtekercs aljáról az oldal tetejére rakja még egy napig, elbúcsúzik attól.

„Szabad leszek. Úgy gondolom, hogy szabad leszek. Fel fogok szabadulni egy adott teher alól. Megpróbálom saját magamat felszabadítani. Önmagunktól megszabadulni nem könnyű.”

„Tudod, mi az érdekes? Amikor felismerték az emberek, hogy én mindent le fogok törölni, akkor hirtelen sokan megnézték az oldalt. Jelentőseget próbáltak tulajdonítani annak, hogy miért, és miért pont aznap? Én ezt kerestem. Ez egy kis provokáció, de nem origindis. Valamiféle koncept. Ha már mondják, hogy én konceptualis vagyok, akkor ez is egy koncept.”

2012 Deep End Art No. 1. videó, 20:00 min.

Deep End Art No. 1. című filmjében az End Art filmek (2000–2005) felvételeit recikálja, újraserkeszti. A jelenetek mint egy jazzimprovizáció követik egymást. A No. 1. többszöri megnézését igényel, ahogy korábbi filmjei is. Tele van rejtélyekkel, a nézőtől azt kívánja, hogy megfejtse azokat. Kódolt üzenetként Claude Monet, Masanobu Fukuoka, Bill Mollison, Hamvas Béla, Karel Capek, Henry David Thoreau, Maurice Maeterlinck portréit látjuk felvillanni a kerti felvételekre illesztve.

A Deep End Art No. 1. elnyeri a villachi K3 Nemzetközi Filmszövetség nagydíját.

„Minden terület, a természet minden része egységes, megismételhetetlen és pótolhatatlan, így különleges módon kell közelíteni hozzá, ügyelve arra, hogy nem lehet megzavarni valamit, ami egy másik részhez tartozik. Tehát te nem formálhatsz egy adott helyzetet oly módon, amivel agressziót fejtesz ki azon a részen, ez kivétel-essen fontos. Amikor dolgozol, akkor kommunikálsz a természettel és a földdel, ilyenkor nem lehet agresszív, hanem együttműködésnek kell lennie. Az együttműködés igen jelentős dolog, mert egyszerűen nem csak dolgozol ezen a területen, hanem ápolod is.”

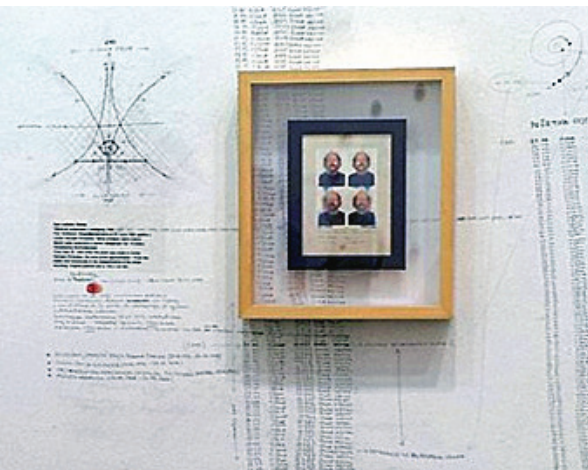
A dőltbetűvel szedett idézetek forrása: Horváth Gergely - Nagy Róbert Galeta kertje, dokumentumfilm, 44:00 min, 2013.

2013.06.26. – 08.11. Work in ProRegress

A Horvát Művészek Szövetsége által megrendezett 48. Zágrábi Szalon Identitás című kiállításán vett részt. Zágráb, Meštrović Pavilion Ring Galéria, 2013.06.26. – 07.20.

A kiállítótér falán létrehozott műve alapja az Eltűnő multi-önarckép című polaroid képe. A négy darabból álló felvételt 1980-ban, a párizsi Georges Pompidou-központban készítette. A kémialag instabil kép az idő múlásával bomlani kezdett. Galeta elgondolása szerint a kép értéke eltűnésével fordított arányban növekszik; tehát a kép ára a keletkezésétől számítva minden nap egy euróval többé kerül. A foto mellé, a kiállítótér falára ceruzával írta fel a kép keletkezése óta eltelt napokat, melléjük a portré aznapj árát is. Galeta a 48. Zágrábi Szalon nagydíjasa; egyben ez az utolsó műve is. A folyamatot fotófelvételekkel dokumentálta, melyet facebook-profilján publikált Work in ProRegress címmel.

1992-94

1993
Zágrábi Képzőművészeti Akadémia médiamunkatárs

1995
Zágrábi Képzőművészeti Akadémia egyetemi docens

1997

1998

1999

2000
A Zágrábi Képzőművészeti Akadémián megalakul az Animáció szak

2004
A Zágrábi Képzőművészeti Akadémián megalakul az Új média szak, melynek vezetője lesz

2005

2006

2007
A Zágrábi Képzőművészeti Akadémia főállású tanára

2008

2009

2010

2011

2012
Nyugdíjba vonul

2013

End Art

A méhkas szelleme 2011